

Mostovi DZTPS - letnik 41, 2007/08

JEZIK IN PREVAJANJE

Rada Lečić : Sklanjanje tujih (moških) imen – Večbesedna poimenovanja

Prispevek obsega novi natis besedila iz drugega dela članka z naslovom »Sklanjanje tujih imen«, ki je bil objavljen v *Mostovih* 40, št 1-2., 2006, in ga zaradi motečih tiskarskih napak v razdelku Večbesedna poimenovanja (z začetkom na str. 17) objavljamo na tem mestu v popravljeni in dopoljeni obliki. .Avtorica obravnava tuja moška imena ter pri vsakem od njih navaja oblike za 2. in 6. sklon ter svojilni pridevnik. Končnice in razlike med pisavo in izgovorjavo so tu predstavljene bolj sistematično kot v *Slovenskem pravopisu*.

KLJUČNE BESEDE: slovenski jezik, pravopis, tuja imena., sklanjanje

Marjeta Vrbinc: Frazeologija in njena slovarska obravnava

Prvi del članka se osredotoča na terminološke težave, na katere naletimo pri razpravi o frazeologiji., ter navaja vrste frazeoloških enot. Nato članek obravnava vključevanje frazemov v pet vodilnih britanskih enojezičnih slovarjev za tujce in tri specializirane frazeološke slovarje. Uporabniki slovarjev se zelo pogosto pritožujejo nad tem, da je v splošnih in specializiranih slovarjih težko najti določen frazem. Zato so problemi, povezani z razvrščanjem frazemov, obravnavani v nadaljevanju članka. Ker si je frazeme težko zapomniti in jih prevajati, je koristno, da poznamo etimologijo, če frazem seveda lahko etimološko razložimo. Zato na koncu članka obravnavamo različne vrste etimoloških razlag frazemov.

KLJUČNE BESEDE: frazeologija, enojezični slovarji za tujce, frazeološki slovarji, slovarska obravnava frazeoloških enot

Robert Čampa: Prevajanje strokovnih in znanstvenih naslovov

Članek obravnava prevajanje strokovnih in znanstvenih naslovov v nemščino in iz nje. Naslovi so obravnavani po strokovnih področjih, pri čemer je posebna pozornost namenjena parom navidez enakovrednih naslovov, ki označujejo različno zahtevnost izobraževanja. Predstavljene prevodne rešitve poskušajo upoštevati zakonske omejitve glede prevajanja naslovov, različne funkcije prevoda in specifičnosti besedilnih vrst. V nadaljevanju sledi kratka predstavitev sprememb, ki jih na tem področju prinašajo bolonjski študijski programi.

KLJUČNE BESEDE: strokovni in znanstveni naslovi, sodni prevod, besedilna vrsta, študijski programi, funkcija prevoda

Florence Gacoin – Marks: Predlogi v slovenskem in francoskem jeziku - poglavitne težave pri rabi in prevajanju

Prispevek predstavlja poglavitne primere, pri katerih se za določeno semantično razmerje med besedama uporabljajo različni predlogi v slovenskem in francoskem jeziku. To delo, ki je sestavljeno na podlagi slovenskih predlogov in različnih semantičnih razmerij, ki jih izražajo, je predvsem namenjeno slovensko govorečim bralcem, ki se izražajo v francoskem jeziku ali prevajajo iz slovenščine v francoščino. Upoštevajoč dejstvo, da veliko francoskih obvlada še kakšen romanski jezik, denimo španščino, je avtorica omenila še razlike med francoskim in španskim jezikom, ki se pojavljajo v nekaterih primerih.

KLJUČNE BESEDE: predlogi, francoski jezik, slovenski jezik, kontrastivna slovnica

Alan McConnell: Duff Vi rečete EURO, mi pa (hočemo reči) EVRO

Članek, ki je bil že pred leti objavljen v britanski reviji *The Linguist* (kjer so me tudi povabili, da ga napišem), se prostodušno dotika resnega vprašanja, s katerim se še vedno ukvarjajo vse države članice Evropske unije: Kako ohraniti neokrnjenost svoje materinščine med tolikšno množico drugih jezikov?

KLJUČNE BESEDE: slovenščina, EU, transkripcija, prevajanje, tolmačenje, prevzete besede, narodna istovetnost

Špela Kutin: Tolmačenje in prevajanje v luči predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije

Slovenija je bila prva med novimi državami članicami Evropske unije, ki je prevzela predsedovanje Svetu EU. Slovenska vlada se je na ta izziv dobro pripravila s projektno načrtovano izvedbo. V okviru podskupine za logistične priprave je bila ustanovljena Delovna skupina za tolmačenje in prevajanje, ki je sprejela posebne ukrepe za svoje področje. Tolmačenje in prevajanje sta bila med predsedovanjem ključnega pomena, saj sta zadevala vsebino samega predsedovanja. Slovenija je imela med predsedovanjem tudi priložnost za večjo uveljavitev svojega jezika in kulture v mednarodni skupnosti.

KLJUČNE BESEDE: tolmačenje, prevajanje, Slovenija, predsedovanje, Svet Evropske unije, priprave, izvedba, načela, ukrepi

Andrej Veble: Sodni prevodi v mednarodnem pravnem prometu

Za univerzalni pravni promet so sodni prevodi življenjskega pomena. Tuj organ lahko brez pogojev sprejme sodni prevod. Zaradi suverenosti države sprejemnice pa lahko nastanejo težave z uporabo le tega. Na voljo je več možnosti. Prvi način je mednarodna overitev prevoda kot javne listine, ki pa je zaradi same narave le tega problematičen. Pravilna je namreč zgolj overitev potrdila, da je prevod opravil sodni tolmač. Rešitev je v potrditvi prevoda s strani notarja, ki je hkrati sodni tolmač.

KLJUČNE BESEDE: sodni prevod, pravni promet, država sprejemnica, overitev, javna listina, notar, sodni tolmač

Terminologija

Helena Dobrila: Usklajevanje pravne terminologije s področja varstva okolja v štirih uradnih jezikih Alpske konvencije - Primer projekta LexALP (Legal Language Harmonization System for Environment and Spatial Planning within the Multilingual Alps)

LexALP je terminološki projekt usklajevanja pravne terminologije Alpske konvencije v vseh štirih uradnih jezikih, in sicer v nemščini, francoščini, italijanščini in slovenščini. Glavni cilj projekta je za nadnacionalno komunikacijo na področju prostorskega načrtovanja in trajnostnega razvoja definirati, primerjati in uskladiti pravno terminologijo v štirih jezikih in ponuditi vsem, ki so vključeni v čezmejno komunikacijo, na spletu prosto dostopen informacijski sistem, ki spodbuja jasnost in doslednost rabe terminologije v mednarodnih odnosih znotraj alpskih držav.

KLJUČNE BESEDE: terminologija, pravo, prostorsko načrtovanje, trajnostni razvoj, Alpska konvencija, komunikacija, nemščina, francoščina, italijanščina, slovenščina

Marjan Pikelj: Elementi finančnega in bančnega izrazja v španščini

Ta prispevek temelji na gradivu, ki je bilo pripravljeno za predavanje na seminarju na temo finančnega izrazja v španskem jeziku, ki ga je Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije organiziralo za svoje člane. Namen seminarja je bil seznaniti prevajalce z izrazjem s tega tako specifičnega področja. Prispevek sestavljata tako splošna predstavitev gospodarskega sektorja, kakor tudi obsežnejši glosar strokovnega izrazja.

KLJUČNE BESEDE: gospodarstvo, sektorji gospodarstva, podjetja, družbe, bančni sektor, bančništvo, zakonodajni okvir, računovodsko poročanje, računovodska načela, računovodski izkazi

ČLANI DZTPS

Urša Geršak: Predstavlja se vam Jasmina Markič

Pogovor z dr. Jasmino Markič, izredno profesorico na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, prevajalko in konferenčno tolmačko, nas popelje po njeni zanimivi življenjski poti in jo predstavi kot osebo z mnogoterimi zanimanji ter kot eno najpomembnejših slovenskih strokovnjakinj za španski jezik. Pogovor je stekel o ljubezni do jezikov, o spominih, čarih in pasteh tolmačenja, o glagolu in izzivih pri sestavljanju slovarja in pisanju prve slovenske slovnice za španski jezik.

KLJUČNE BESEDE: Jasmina Markič, španščina, Latinska Amerika, jeziki, tolmačenje, prevajanje, konsektivno, simultano, slovar, slovnica, glagol, profesorica, univerza

DOSEŽKI IN PRIZNANJA

Mojca M. Hočevar: Profesor Janez Orešnik – Zoisov nagrajenec za življenjsko delo

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Republike Slovenije je 21. novembra 2007 podelilo Zoisovo nagrado za življenjsko delo prof. dr. Janezu Orešniku. Akademik Janez Orešnik, predstojnik Oddelka za primerjalno in splošno jezikoslovje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, je mednarodno priznani znanstvenik na področju skandinavskih jezikov ter germanskega primerjalnega in splošnega jezikoslovja. Prof. Orešnik je mnogim slovenskim prevajalcem germanskih jezikov predaval predmete iz zgodovine in teorije jezika.

KLJUČNE BESEDE: Janez Orešnik, Zoisova nagrada, življenjsko delo, skandinavski jeziki, germanski jeziki, primerjalno jezikoslovje, splošno jezikoslovje

V SPOMIN

Alan McConnell - Duff in Lidija Šega: In memoriam Tone Omerza (1945 – 2008)

Nekrolog Tonetu Omerzi, dejavnemu članu DZTPS, ki je vrsto let urejal Mostove in organiziral seminarje za prevajalce.

Dušan Gabrovšek: Ni jih več med nami - Veliki britanski in ameriški leksikografi

Prispevek je napisan v spomin na štiri vélike nedavno preminule slovaropisce, na Britanca Johna M. Sinclairja ter na Američane Roberta K. Barnharta, Roberta L. Chapmana in Laurencea Urdanga. Osredotoča se na njihove dosežke na področju slovaristike angleškega jezika. Zaključek za zadnje tri je napisan tudi osebno, saj sem vse tri ameriške leksikografe dobro poznal in si z njimi dopisoval; z Barnhartom in Chapmanom več kot dvajset let, z Urdangom pa desetletje manj.

KLJUČNE BESEDE: nekrolog, slovaropisci, leksikografija, angleščina, britanski, ameriški, John M. Sinclair, Robert K. Barnhart, Robert L. Chapman, Laurence Urdang

RAUNALNIŠKA ORODJA IN SPLETNI VIRI

Primož Jakopin in Mija Michelizza: Besedilni korpus Nova beseda

V prispevku je predstavljen besedilni korpus Nova beseda od začetkov leta 1998 do danes. Za uporabnika korpusa je nujno poznavanje strukture korpusa, saj pomembno vpliva na interpretacijo rezultatov. Prikazani so tudi nekateri primeri iskanj po korpusu (konkordančno in besedno iskanje) ter možnosti uporabe. Kot dopolnitev korpusa je na kratko predstavljen še Spletni seznam besed slovenskega jezika.

KLJUNE BESEDE: slovenščina, besedilni korpusi, iskalniki, spletni sezname besed

PREDSTAVITVE, OCENE IN STROKOVNI ZAPISI

Primož Jurko: Ali je Oxford Learner's Thesaurus čisto navaden tezaver?

Ocena tezavra za uporabnike angleščine kot tujega jezika (EFL) založbe Oxford University Press se osredotoča predvsem, vendar ne izključno na računalniško verzijo na CD-ROMu. Publikacija je namenjena za enkodiranje, torej prevajanje v angleščino. Predstavi prednosti in slabosti uporabniškega vmesnika, pri tem pa tehta koristnost in uporabnost tezavra skozi prizmo konkretnega prevajalskega dela.

KLJUČNE BESEDE: EFL leksikografija, tezaver, enkodiranje

Alenka Vrbinc: Oxford Business English Dictionary for Learners of English - moderni slovar za učenje poslovne angleščine

V članku je predstavljen slovar poslovne angleščine Oxford Business English Dictionary for Learners of English. Gre za slovar, ki temelji na korpusu, v njem je razloženih 30.000 besed, zvez in pomenov, dodani pa so tudi zgledi rabe, ki pomagajo uporabniku pravilno uporabiti iztočnico. Je nepogrešljiv pripomoček za vse, ki pri študiju ali delu uporabljajo poslovno angleščino.

KLJUČNE BESEDE: poslovna angleščina, terminološki slovar, tujejezični uporabnik

Janko Berlogar: Angleško-slovenski vojaški terminološki slovar in slovensko vojaško izrazoslovje

Prispevek je namenjen predstavitvi Angleško-slovenskega vojaškega terminološkega slovarja, ob tem pa predstavlja nekatere širše probleme in projekte, povezane s slovenskim vojaškim izrazoslovjem. Priznava nujnost sprejemanja standardov, ki jih prinaša povezovanje v mednarodna vojaška združenja tudi na jezikovnem oz. terminološkem področju, obenem pa poudarja tako potrebo po ohranjanju bogastva in pravil slovenskega jezika kot po povezovanju in enotnosti pri prevajanju in uveljavljanju vojaške terminologije.

KLJUČNE BESEDE: Nato, poenotenje, Slovenska vojska, standard, Šola za tuje jezike, terminologija, vojaški slovar

Melita Djuri: Preverjanje jezikovnega znanja glede na Skupni evropski referenčni jezikovni okvir

V prispevku je predstavljen Skupni evropski referenčni jezikovni okvir, dokument, ki na področju tujih jezikov spodbuja preglednost in mobilnost v Evropi. V Sloveniji še ni dosegel vseh potencialnih uporabnikov, kljub temu, da ponuja priložnosti učiteljem, študentom, prevajalcem in drugim, da uporabijo delitev jezikovnih stopenj po splošni evropski lestvici na svojih strokovnih področjih. Kritično so predstavljeni načini preverjanja jezikovnega znanja v slovenskem prostoru, ponujen pa je tudi predlog za preverjanje jezikovnega znanja novih prevajalcev s pomočjo evropskih jezikovnih stopenj.

KLJUČNE BESEDE: Skupni evropski jezikovni okvir, jeziki, jezikovne stopnje, jezikovno preverjanje

Zorka Jakoš: Položaj angleščine na nejezikovnih univerzitetnih študijskih programih v Sloveniji

V prispevku avtorica primerja položaj angleščine na nejezikovnih univerzitetnih študijskih programih v preteklosti in v novih bolonjskih programih. Omenja mnoge listine, ki na evropski ravni govorijo o priporočilih glede izvajanja jezikovne politike v posameznih članicah EU.

KLJUČNE BESEDE: bolonjski študijski programi, angleščina za posebne namene, jezikovna politika

KONFERENCE IN DELAVNICE

Violeta Jurković: Posvet ob 10-letnici delovanja Slovenskega društva učiteljev tujega strokovnega jezika - Jezik stroke in vloga učitelja tujega jezika stroke v slovenskem izobraževalnem prostoru

Prispevek je kratko poročilo o posvetu, s katerim je Slovensko društvo učiteljev tujega strokovnega jezika (SDUTSJ) obeležilo 10-letnico svojega delovanja. Na posvetu z naslovom »Jezik stroke in vloga učitelja tujega jezika stroke v slovenskem izobraževalnem prostoru« so učitelji tujih strokovnih jezikov z vseh ravni izobraževanja obravnavali sodobne teme, ki se dotikajo jezika stroke in učiteljev tujega jezika stroke v Sloveniji.

KLJUČNE BESEDE: Slovensko društvo učiteljev tujega strokovnega jezika, posvet, poročilo, jezik stroke

Špela Vintar in Darja Fišer: Zaključna delavnica mednarodnega projekta eCoLoTrain (Ljubljana, 31.8 – 1.9.2007)

Konec poletja 2007 se je v Ljubljani odvijala zaključna delavnica mednarodnega projekta eCoLoTrain. Namen projekta je bil razvoj in testiranje inovativnih vsebin in metodoloških smernic za učitelje prevajanja in jih tako skušali motivirati, da bi v svoj pouk vključili prevajalska orodja. Svoje izkušnje so predstavili tako učitelji, ki so projektne vsebine preizkusili pri pouku, kot tudi tisti, ki se ukvarjajo s poučevanjem prevajalskih tehnologij, vendar pri projektu niso sodelovali.

KLJUČNE BESEDE: eCoLoTrain, delavnica, projekt, prevajalska orodja, prevajalske tehnologije, učitelji prevajanja

POSLOVNE ZADEVE

Nada Porenta: Čas za inventuro

Čas inventure je čas za osebno analizo, ki zajema pregled večinoma nematerialne programske opreme posameznika, shranjene v njegovih možganih in srcu. Ob izteku leta se pametni ljudje zazrejo nazaj in poskusijo ugotoviti, kaj so in česa niso uresničili v minulih dvanajstih mesecih. Ključna pridobitev te analize, ki poteka v več zaporednih stopnjah, so številnejše možnosti za uspeh ter izogibanje pastem in napakam iz preteklosti, tako v novem letu kakor tudi v prihodnosti.

KLJUČNE BESEDE: inventura, pregled, analiza, posameznik, uspeh